

DẤU CHÂN TIÊN... TRÊN CÁT

Lê Quang Kết

Nằm giữa Đà Lạt và TP. Hồ Chí Minh trên quốc lộ 20, đến thị trấn Madagoui, vượt thêm 40 km trên tỉnh lộ 721- du khách sẽ đến với Cát Tiên, địa phương cuối cùng Nam Lâm Đồng- một vùng đất ẩn chứa nét hoang sơ huyền bí của một vương quốc đã bị lãng quên hơn 1300 năm qua. Các tộc người bản địa Mạ, Stiêng có truyền thuyết kể rằng: Thuở xa xưa tiên nữ đã chọn những trảng cát trắng mịn mượt mà ở đây, tắm gội rồi đùa giỡn trên dòng suối nước trong xanh giữa đại ngàn thượng nguồn sông Đồng ả ai mỗi bận giáng trần. ả hững “*dấu chân tiên trên cát*” lâu ngày hóa thành tên gọi Cát Tiên thơ mộng và bất tử cho tới hôm nay.

Khúc dạo đầu của chuyến đi đã đến Cát Tiên du khách sẽ vượt qua một con dốc có cái tên nghe rất Huế- dốc “Mạ ơi!” ả người xứ này kể rằng – một thời bà con Thừa Thiên-Huế đến mở đất khai hoang vùng rừng núi hoang vu này- ngày đó thiếu thốn mọi bề; mỗi lần họ lên nương gieo lúa trỉa bắp phải trèo dốc cao chôn chân mỗi gói- có người buột miệng kêu: “*Cực*

quá mạ ơi!”. Con dốc cao cao có tên “*mạ ơi*” từ đó.

Điểm dừng đầu tiên du khách sẽ được thưởng ngoạn khu Thánh địa Cát Tiên- một quần thể di tích lịch sử – văn hóa – tôn giáo – nghệ thuật cổ hình thành từ thế kỷ thứ VII. Đã có nhiều giả thiết chưa thống nhất về Vương quốc này- Phù ả am, Chăm-Pa, Chân Lạp hay là Vương quốc Mạ từ xa xưa? Khu di chỉ này đã được công nhận là di sản văn hóa quốc gia và đang từng bước tìm tòi nghiên cứu, khai quật để làm sống lại những giá trị vĩnh hằng. Ở đây du khách sẽ được chiêm ngưỡng tượng thần Siva hóa thân, tượng Ganesa đầu voi mình người- con trai thần Siva. Các ngẫu tượng- những bộ sinh thực khí Linga- Yoni – biểu tượng tôn kính của tín ngưỡng phồn thực. Các Linga bằng vàng hoặc là vàng bịt bạc trông thú vị và gọi bao điều liên tưởng. Đặc biệt có một Linga duy nhất bằng thạch anh trong suốt có độ thấu quang và độ cứng 8 mohs, nặng tới 3,5 kg. Đây là báu vật độc nhất vô nhị tìm thấy ở thánh địa Cát Tiên- từ trước đến nay chưa từng có trong thế giới khảo cổ. ả goài ra có thể kể đến một bộ Linga- Yoni cao 2,1 mét, đường kính 0,7 mét bằng đá xanh màu bóng được giới khảo cổ xếp hạng lớn nhất khu vực Đông ả am Á.

Đợt khai quật tháng 4/1998 còn cho thấy khu thánh địa Cát Tiên một phong cách nghệ thuật Bà La Môn thú vị độc đáo về những hoa văn họa tiết trên gạch ngói xây dựng. ả hững Kalong trên và trong tháp mộ, những đĩa đồng giả ngọc, 113 lá vàng trên đó có chạm khắc hoa văn- mỗi lá hé mở cánh cửa cho thấy một phần đời sống sinh hoạt của cư dân cổ xưa ả am Tây nguyên. Vương quốc Mạ, Phù ả am hay Chăm-pa? Ở vùng sơn địa

này cách đây 1300 năm đã từng tồn tại một vương quốc mà vào thời hưng thịnh nhất đã có một cương vực và lãnh thổ rộng lớn. Một loạt câu hỏi đang đặt ra thách đố các nhà sử học, văn hóa học, khảo cổ học và những ai quan tâm văn minh thời cổ của vùng đất sơn địa đây huyền bí này...

Rời khu di tích, độc mộc Mạ sẽ đưa du khách ngược dòng đến vườn quốc gia Cát Tiên. Một bầu không khí trong lành và đáng vẻ hoang sơ của thiên nhiên hiện ra trước mắt. Du khách sẽ ngạc nhiên tột cùng khi bắt gặp đại thụ cao trên 70 mét, có chu vi phần gốc phải tới 10 người dang tay ôm mới tròn vòng. Một cuộc dạo chơi đầy thú vị giữa tịch mịch núi rừng. Ắt hẳn hướng dẫn sẽ chỉ cho bạn xem hàng chục loài phong lan quý, từ quế lan hương, hoàng thảo đến thủy tiên, lan gấm đất, lan thạch. Ắt ẽu bạn là người yêu thực vật thì rừng Cát Tiên có tới 632 loại thực vật- loại bậc cao cho gỗ quý như: sao, dầu, căm xe, giáng hương, gõ mật, trắc, cẩm lai... Bạn có muốn là nhà điều học không? Cát Tiên đất lành của hơn 270 loài chim- nhiều loài là di sản thiên nhiên quý hiếm như hạc cổ trắng, gà tiền mắt đỏ, ngan cánh trắng, cò quắm cánh xanh... Có chuyên gia ở vườn nghe và phân biệt được tiếng hót của gần 150 loài chim. Còn nếu bạn là nhà động vật hoang dã thì Cát Tiên giúp bạn đưa vào bộ sưu tập nhiều loại động vật đang có nguy cơ tuyệt chủng như: voi, nai vàng, sóc bay, cá sấu nước ngọt và đặc biệt hơn là tê giác một sừng Đông Dương ở vùng rừng Cát Lộc vừa mới tìm thấy chưa kịp đặt tên. Tháng 11/2007 vừa qua các camera đặc chủng của Hội bảo vệ động vật hoang dã Hoàng gia Anh đã chụp được một

quần thể tê giác khoảng từ 5 đến 8 con đang cư trú khá ổn định và an toàn ở rừng Cát Tiên.

Hoàng hôn buông xuống, lũ côn trùng bắt đầu rả rích, du khách chỉ cần cắt một khoảng rừng ngắn là sẽ được ngồi bên bếp lửa nhà sàn. Một bản làng Mạ hiền hòa, hiếu khách dang rộng vòng tay đón bạn. Già làng Mạ sẽ mời uống rượu cần thỏa thích. Khách được mời khui chén rượu. Trong lúc chờ hãy nghe già làng luận về rượu: *“Uống rượu cần là tạ ơn đất trời sông núi, cầu giàng mưa thuận gió hòa, mong buôn*

làng no đủ ấm êm. Điều cấm kỵ thiêng liêng là không được phép say- say là điều xấu hổ, ô uế làng buôn thôn bản...”. Cần cầm vào chén, thứ tự từ khách tới chủ, già tới trẻ, trai tới gái, mời nhau ăn, mời nhau uống, không gò ép cưỡng cầu. Khách đừng uống ư? Khách có quyền lấn kèn ra bên bếp lửa. Khách còn uống nữa chăng? Tiếp tục thêm chén cần vì rượu cần Mạ không bao giờ cạn!

Dưới mắt loài người đang thức tỉnh về sự bức xúc cần thiết phải biết sống hòa thuận với thiên nhiên, Cát Tiên quả là một tài sản quý hiếm. Còn đối với người lũ hành mệt mỗi đi

tìm kiếm sự nghỉ ngơi, Cát Tiên quả là một tour du lịch mới lạ, hấp dẫn mang về sự bình yên thanh thản cho tâm hồn.

Lê Quang Kết